

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานีตำรวจเป็นสถานที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ไปขอความช่วยเหลือยังสถานีท้องที่ที่เกิดเหตุหรือที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ ซึ่งเมื่อก้าวถึงสถานีตำรวจประชาชนส่วนใหญ่จะรู้จักดี ในสภาวะเหตุการณ์ยุคปัจจุบัน บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และทางวัฒนธรรมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของประชากรได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมเมืองแทนสังคมชนบท เมื่อความเจริญมาถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายทำให้มีการต่อสู้ดิ้นรนกับปัญหาเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น อันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อมปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการเมืองที่ตำรวจต้องเข้าไปมีบทบาทปกป้องและบรรเทาเหตุร้าย และการละเมิดกฎหมายอันเป็นการกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ และชื่อเสียง เป็นต้น ซึ่งนับวันก็จะทวีความรุนแรงขึ้น (ศิริเชต เวชประสิทธิ์, 2552 หน้า 1) ทำให้ข้าราชการตำรวจต้องมีการระดมเพิ่มเกิดความตึงเครียดมากขึ้นส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของข้าราชการตำรวจรวมถึงเวลาส่วนตัวลดน้อยลงต้องทำงานหนักขึ้นทั้งที่รายได้เท่าเดิม

บุคลากรในองค์กร นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของหน่วยงานดังนั้น การปฏิบัติงานใด ๆ จะประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้นั้นจึงขึ้นอยู่กับการทำงานของบุคลากรเป็นสำคัญ หากบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานจึงส่งผลเสียโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทำให้งานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้น้อย ดังนั้นการกระตุ้นและจูงใจบุคลากรให้เกิดคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรเกิดความพอใจ ความรัก ความศรัทธา เสียสละ ท่วมเทก่าลังกายกำลังใจ สติปัญญา เพื่อหาทางพัฒนาให้งานนั้น ๆ เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (ปราณศิริ เมฆอินทร์, 2551 หน้า 1)

ในการอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมที่เราได้เกิดมาอยู่ร่วมกันบนโลกใบนี้ไม่ว่าจะเป็นเมืองไหนประเทศไหนการอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากและให้เกิดความสงบสุขได้นั้นจำเป็นต้องมีกฎระเบียบมาเป็นสิ่งยึดถือปฏิบัติตามซึ่งกฎระเบียบนั้นก็ต้องใช้กฎหมายในการควบคุมจึงทำให้เกิดมีผู้พิทักษ์สันติราษฎร์หรือเรียกว่า “ตำรวจ” เป็นผู้รักษากฎหมายให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กฎหมายกำหนดไว้ ตำรวจเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครองให้เกิดความสงบสุข

แก่พลเมืองของประเทศ เป็นผู้มีอำนาจกฎหมายในมือจึงจำเป็นต้องใช้อย่างสุจริตธรรมเพราะตำรวจคือความคาดหวังของประชาชน หากในสังคมไม่มีตำรวจแล้วก็จะอยู่แบบไร้ซึ่งกฎระเบียบไม่มีใครเกรงกลัวใครสังคมก็จะเกิดความวุ่นวายและปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย จะเห็นได้ว่าตำรวจนั้นมีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้สังคมมีความเป็นอยู่อย่างสงบสุขปราศจากโจรผู้ร้าย และปัญหาอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีผู้รักษากฎหมายซึ่งผู้รักษากฎหมายถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญดังนั้นคุณภาพชีวิตถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งสำหรับอาชีพตำรวจจึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อข้าราชการตำรวจเช่นกัน จะเห็นได้ว่าปัจจุบันพบว่าชีวิตความเป็นอยู่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนยังไม่ดีพอโดยเริ่มสังเกตเห็นจากความเครียดจนบางเหตุการณ์เป็นเหตุให้ต้องฆาตกรรมตนเองโดยเราจะเห็นได้จากข่าวที่ออกมาเป็นระยะ และการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้สิทธิ์กู้เงินสหกรณ์มาใช้เต็มอัตราเนื่องจากค่าตอบแทนที่ได้มาไม่พอใช้จ่าย

สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ เป็นสถานีตำรวจรับผิดชอบปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น จำนวน 1 สถานี เป็นหน่วยงานอยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการมีเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 8 ตำบลได้แก่ ตำบลปากน้ำ ตำบลท้ายบ้าน ตำบลท้ายบ้านใหม่ ตำบลแพรกษา ตำบลบางเมือง ตำบลบางเมืองใหม่ ตำบลบางด้วน และตำบลบางโปรงมีข้าราชการตำรวจชั้นประทวนทั้งหมด 67 คน แบ่งเป็น 2 สายงานคือ สายธุรการ สายปราบปรามมีข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรทั้งหมด 46 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน (งานธุรการกำลังพล ที่ 0016.311) ซึ่งเมื่อเทียบกับภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมในเชิงปริมาณยังไม่บรรลุเป้าหมาย และงานที่รับผิดชอบมากขึ้นเนื่องจากกำลังพลไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ ตามเกณฑ์การสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานโดยยึดแนวทฤษฎีของฮิวส์และคัมมิงส์ (Huse & Cumming, 1985, pp.199 – 200) ซึ่งประกอบไปด้วย 8 ด้านคือ ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับ ด้านความมีระเบียบกฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตส่วนตนกับชีวิตการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานที่ปฏิบัติกับสังคมในชุมชน ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตำรวจไทย และหาแนวทางในการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ
2. เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการจัดการคุณภาพชีวิตการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยชิ้นนี้ คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
รูปแบบการปฏิบัติงาน และคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
3. ขอบเขตด้านเวลา
เดือนตุลาคม 2558 ถึง สิงหาคม 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ หมายถึง สถานีตำรวจที่เป็นหน่วยบริการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นธรรมโดยให้การบริการให้เสร็จสิ้น ณ จุดเดียว (one stop service) โดยสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนศรีสมุทร ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นส่วนหนึ่งของกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลปากน้ำ ตำบลท้ายบ้าน ตำบลท้ายบ้านใหม่ ตำบลแพรกษา ตำบลบางเมือง ตำบลบางเมืองใหม่ ตำบลบางด้วน และตำบลบางโปรง

ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน หมายถึง ข้าราชการตำรวจ มียศ ตั้งแต่พลตำรวจ สิบตำรวจตรี สิบตำรวจโท สิบตำรวจเอก จำสิบตำรวจ นายดาบตำรวจที่ปฏิบัติราชการ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองจังหวัดสมุทรปราการ ในปี 2558 เท่านั้น ข้าราชการชั้นประทวนสายธุรการ หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ งานสอบสวนคดี และหน้าที่อื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปราม ข้าราชการชั้นประทวนสายปราบปราม หมายถึง ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปราม

คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมหรือความรู้สึกที่ดีที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการตอบสนอง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้ชีวิตการทำงานมีศักดิ์ศรี เหมาะสม มีเกียรติ มีคุณค่า และเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ

ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ หมายถึง เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการที่ข้าราชการตำรวจได้รับแต่ละเดือนอย่างเหมาะสมเพียงพอกับค่าครองชีพตามภาวะเศรษฐกิจและยุติธรรม

สิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย หมายถึง สถานที่ทำงานที่อยู่ในแหล่งคมนาคม สะดวก รวมไปถึงห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความสะอาด สะดวกสบาย ในการปฏิบัติงาน ปราศจากสิ่งรบกวนและมีความสวยงามซึ่งมีผลทำให้คนรักที่จะทำงานและตั้งใจทำงานดีขึ้น

โอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน หมายถึง การพัฒนาข้าราชการจะช่วยเสริมให้ข้าราชการมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมและปฏิบัติงานที่มอบหมายอย่างได้ผล

การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ข้าราชการตำรวจทุกคนได้มีโอกาสสัมผัสกับงานทุก ๆ ด้านได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อจะได้มีทัศนคติที่กว้างขึ้นและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้สูงขึ้นกว่าเดิม

การมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม หมายถึง การทำงานอยู่ร่วมกันในที่ทำงานมีความเคารพระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาช่วยเหลือซึ่งกันและกันการได้รับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชาและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน

ความมีระเบียบกฎเกณฑ์และความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความเป็นธรรมและเสมอภาคจากผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรมที่ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกันทั้งหมด

ความสมดุลระหว่างการดำเนินชีวิตส่วนตัวกับชีวิตการทำงาน หมายถึง การให้ข้าราชการตำรวจได้ใช้ชีวิตในบทบาทอื่นบ้างไม่คร่ำเคร่งมากเกินไปมีโอกาสในการพักผ่อนใช้ชีวิตส่วนตัวอย่างเพียงพอมีส่วนที่เหมาะสมระหว่างเวลางานกับเวลาส่วนตัวหรือครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างงานที่ปฏิบัติกับสังคมในชุมชน หมายถึง การดึงเอางานไปสัมพันธ์กับกลุ่มสังคม ในชุมชนโดยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างข้าราชการตำรวจกับชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือ และยังเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอีกด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ
2. เพื่อทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ
3. เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรปราการ